

נקודה למחשבה

חודש אלול

לקבלת העלון במייל, תגובות, הארות והערות - 0527-696-749 או Nekuda52@gmail.com לתרומות - חשבון 446007, סניף 533, בנק הפועלים. לציין לעלון.

Nekuda52
@gmail.com

גליון מס' 82

לשבת על פסי רכבת

שעבורו הוא נענש]... **פישפש [חיפש עוון] ולא מצא- יתלה בביטול תורה** [שבעבור ביטול התורה שלו באו עליו הייסורים], שנאמר 'אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך תלמדנו' (ברכות ה). וכאן עולה השאלה, והלא אם בבדיקה השניה הוא מצא שיש לו עוון של ביטול תורה, אם כן איך הוא לא מצא זאת בבדיקה הראשונה בה הוא חיפש עונות? וכי ביטול תורה אינו נחשב לעוון? מסביר ה'אמרי נעים' (ד"ה יתלה) שכוונת הגמרא היא, שבעל ייסורים שלא מוצא שום עוון בבדיקה הראשונה, אין ספק שהוא לא למד מספיק או כראוי ולכן הוא לא בקי בהלכות, כי מי שחסר בתורה אפילו לא מודע על אלו איסורים הוא עובר. בקיצור, הוא בכלל לא יודע לפשפש ולערוך בדק-בית כראוי, ואם כן, יש לו תלות בביטול תורה... **כי ללא ידיעת התורה- האדם מהלך כעיוור באפילה...** ולכן היצר נותן את מירב כוחותיו מול לימוד התורה, בכדי לסמא את האדם, שכן סומא חשוב כמת. 'למה לפצוע קל אם אפשר להרוג?!

אין אפס, התורה היא החיבור הגדול ביותר של האדם אל הבורא... כמשל, כל חיבור הבא מכל מצוה שהיא זה כמו צינור השקיה של גינה, ואילו החיבור הנולד מלימוד התורה זהו **צינור של מיליון צול**... כלונו יודעים זאת, משום שלמדנו ש"תלמוד תורה כנגד כולם". אבל הגמרא בשבת (קה) מוסיפה לגלות שהקב"ה מוטמן בתוך התורה, וכך לשון הגמרא "אנכי ה' אלוקיר, אנכי- נוטריקון [ראשי תיבות] **אנא נפשי כתבית יהבית**", אני את עצמי כתבתי ונתתי לכם... כלומר, הקב"ה נמצא בתוך הכתב... לכן בזה מלחמת היצר קשה יותר...

הרי מדוע נאמר "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין" (קידושין ל). וכי העיקר הוא יצר הרע, והתורה היא רק התבלין? וכי התורה טפלה ליצר? אלא שעיקר ביאת האדם לעולם היא בכדי להתמודד מול היצר הרע. **והיצר הרע נברא ספיישל, בהתאמה אישית בשבילך**, שכן "היצר הרע- בראו הקב"ה לטובת האדם, כדי שיכפהו ויקבל שכר, ולפום צערא אגרא" (פלא יועץ ערך מצוות). ואילו הנשק העוצמתי ביותר, ה'תותח' הגדול, הארטילריה החזקה ביותר מול היצר הרע, זה לימוד התורה הקדושה...

כולם יודעים שהחכם הוא זה שלומד מכל אדם, והנה בספר 'צפנת פענח' מוסיף עוד משפט קטן "**איזהו חכם? הלומד מכל אדם- ואפילו מיצר הרע**" (פר' משפטים עה"פ אם כסף), כי מיצר הרע לומדים מה לא לעשות, שמים לב ממה יש להזהר, והיכן הנפילות ונקודות התורפה שלך... כך שהמובחר בעולם שיכול למצוא את המגרעות והחסרונות שבך- הוא רק אתה... כי רק אתה מרגיש וחווה את היצר הרע שלך... בבחינת 'לב יודע מרת נפשו' (משלי יד, ט), ואין מר מיצר הרע...

נסיונות, צרות ודאגות הן מכנה משותף לכל באי עולם... מחלות חולפות, מגיפות פורצות, קורונה מתפשטת, והשאלה עולה ומתעצמת "מה בורא עולם רוצה מאיתנו?"... הרי מי היה מאמין ששם של בירה יעשה כזה בלאגן! האמת היא, שישנו משפט חשוב שמופיע בהרבה ספרים והוא "**תכלית הידיעה שלא נדע**" (רבי צדוק הכהן 'דברי סופרים' אות לח, ליקו"מ בתרא פג), בורא עולם לא רוצה שנדע... אחד הדברים שמפריעים לחיות חיים טובים, קדושים ושמחים הוא השכל. למה? כי השכל רוצה להבין כל דבר, ולכן ברגע שקורה לך משהו נגד השכל וההבנה שלך אתה נשבר ומרגיש מעורער.

כל רב, דרשן, מרצה, כתב ואפילו שדרן ברדיו, מנסה לתרץ, לשלוף תרופת קסם, חלקם על פי מקורות תורניים וחלקם על פי שיטת ה'מצליח'... **וכל אחד יורה לכיוון אחר**: 'בורא עולם מרחיק בינינו 2 מטר או כינוס באמצעות קפסולות בלבד לרמז שנתאמץ ביחסי האנוש שלנו', 'בורא עולם הכניס אנשים לבידוד בכדי שימנעו מדיבורי לשון הרע שעונשו בנגע צרעת המצריך יציאה מחוץ למחנה', 'בורא עולם גורם לחולים שלא להריח או לטעום בכדי שיברכו מכל הלב', 'בורא עולם מחייב אותנו שנעטה מסכה על הפה להראות לנו שהעזות חזקה ופני הדור כפני הכלב', 'בורא עולם הגביל את הכניסה לבית הכנסת בכדי שנבוא בין העשרה ראשונים'... וכך הן אוחזים ברעיונות למיניהם... נכון, זה מעניין ומסקרן לשמוע עוד ועוד תירוצים, להתפעל מהלך החשיבה היצירתית, ואולי גם אמיתי ונכון...

אם כן, לא אתיימר לנחש מה מבקש מאיתנו הבורא... אך עם זאת, לא אמנע מלומר שכל ההנהגה המשונה הזו, וכל הקושיות שעולות, ובפרט קושיית ה-"מה בורא עולם רוצה מאיתנו?", מזכירים לי פסוק מפורסם, והוא "**מה ה' אלוקיר שאל מעמך?**"... שעל כך עונה הכתוב "כי אם ליראה את ה' אלוקיר, ללקת בכל דרכיו, ולאהבה אתו, ולעבד את ה' אלוקיר בכל לבבך ובכל נפשך" (דברים יג). ונראה שהתשובה היא אחת, רצון הבורא הוא אחד- שתתמלא באהבת ה' ויראת שמים, הידבק במידות הבורא, ותקיים מצוותיו ברצון שלם...

הרי בכל ייסורים וקושי שמגיע על האדם, תפקידו הוא לערוך בדק-בית בעצמו ובהתנהלותו, בקיצור לפשפש במעשיו... השאלה היא, מה קורה אם יהודי חיפש ולא מצא שום בעיה בעצמו... "אמר רבא ואי תימא [ויש אומרים] רב חסדא: אם רואה אדם שייסורין באין עליו, יפשפש במעשיו [חיפש אולי יש בו איזה עוון

שהיתה להם בזמן תרועת השופר! 'דפיקת הלב' שהיתה בעת שמיעת קול השופר היא שממשיכה ומלווה אותם אחרי ראש השנה... מה מצפים ממך? תוצאות? הרי "לא עליך המלאכה לגמור". תערוך בדק-בית, קודם בוא יום הדין, תחליט ותתחיל להשתדל... ותתחיל שניה קודם, לפני שיהיה מאוחר...

בכור בהשגחה

סיפר הגאון הרב יצחק זילברשטיין שליט"א, על בעל תשובה בקיבוץ בצפון הארץ, שחזרתו למקורות היתה בשל... בכור הבהמה שנוולד לו. אליהו היה חבר קיבוץ אי שם בצפון, יום אחד הגיע אליו הרב אריה שטרן שליט"א, מהמכון לחקלאות על פי התורה, בכדי לנסות ולשכנעו למכור לגוי את בהמותיו המבכירות, הרב התאמץ להסביר לו באופן מייגע את חשיבות הענין. כאשר סוף סוף אליהו 'הביין', נקבע מועד לחתימתו על כתב ההרשאה, ולסידור כל העניינים הטכניים הקשורים בעניין. אך בורא עולם חשב קצת אחרת, והנה לפני שהגיעה שעת המכירה, המליטה אחת הבהמות המבכירות עגל בכור לאמו. כנהוג, עם לידתו סומן העגל באוזנו במספר פלוני, אבל לא ארכו לו השעות, לעגל הבכור, והוא מת, כמו שקורה לעיתים מזומנות. הרבנים המטפלים בענייני הבכורות, הודיעו לאליהו, חבר הקיבוץ, שמאחר והמכירה לגוי עדיין לא התבצעה, הרי חלה על העגל 'קדושת בכור', ועליו לקבור את העגל, כדון תורה. כאן ניתר הקיבוצניק ממקומו, ואמר: "ניחא, עצם המכירה לגוי קיבלתי על עצמי ואקיימנה, גם אם ענין זה עדיין נשגב מבינתי. אבל לקבור את העגל?! מה קורה לכם?! זה קצת יותר מידי בשבילי... הנני להודיעכם שמעולם לא הייתי חבר בחברא קדישא, ואין לי עסק עם המתים למיניהם. בוודאי לא עם עגל מת. אין בדעתי לבצע את הדרישה המוזרה". אליהו עמד בעיקשות על דעתו ולא קבר את העגל. גדר תיל גדולה מכסה את הרפת שלו, שלאחריה מדרון סלעים ענק. לקח האישי את העגל, והשליכו אל מעבר לגדר, כדי שיהיה מאכל לחיות השדה ולעוף השמים, והמשיך בשגרת יומו. מה שקרה אח"כ הוא בבחינת הבלתי יאמן, ממש אות משמים! לאחר שבוע, כאשר שבו הרבנים 'לסגור' את ענין המכירה, סיפר להם אליהו בהתרגשות את שעבר עליו: "לאחר שהשלכתי את העגל אל המדרון, מת לי עגל נוסף בעדרי, והשלכתי אף הוא אל אותו מדרון. למחרת מת עוד עגל, וגם לו עשיתי כשם שעשיתי לראשונים. במהלך הימים הבאים, מת לי מידי יום עגל אחד, ואת כולם השלכתי אל המדרון שמעבר לגדר. משום מה, לפני שבאתם לכאן, החלטתי לבדוק מה עלה בגורל הפגרים הללו. ירדתי במדרון הסלעים, וכשראיתי מה קורה שם, כמעט והתעלפתי. כל הפגרים, גם אלו שהושלכו לפני שעות מספר נאכלו מיד על ידי התנים ויתר חיות השדה, ולא נותר מהם עצם אחת. הפלא הוא, שרק הבכור, אותו השלכתי כבר לפני מספר ימים, נותר מוטל שלם, ואף חיה לא נגעה בו... אליהו היה נרגש מאוד. הוא אמר לרבנים שראה כאן את משמים, שגם אם איננו מבין מדוע עליו לקבור את העגל המת כדרישת ההלכה, הוא מחויב לעשות זאת, שכן חיות השדה מבינות זאת יותר טוב ממנו... הן יודעות בבירור שאין להן רשות לנגוע בבכור המקודש. "לקחתי מכאן חיזוק גדול" אמר הקיבוצניק, "עד כדי כך שהחלטתי לחזור אל השורשים ולפתוח במסכת חיים אחרת"... היום הוא כבר קרוי

'רבי אליהו'. (עליו לשבח)

בשורה משמחת

בעז"ה בקרוב יראה אור הספר "נקודה למחשבה"

לעזרה נטו בהדפסה- החשבון 446007, סניף 533, בנק הפועלים. לציין לעלון. יעקב מנשריאן.
לתצלח המסייעים בהגות הוצאת והפצת העלון וב"ב, יעקב חפנה מנשר, תומר ויעל לוי, אריס מנשר וב"ב- ליאל אליה ונתא, עובדיה בן טובה, דניאל ולירון בתיה אילרדדשתי. לרמא"ש יצחק בן טובה, שרה חיה בת נעמי, סעדה אשרה בת חנה חנינה, משה מואיז בן נרציה, שרה בת מנור, מאיר בן שמחה, לדיה בת אלינה, אבי בן טובה, שי בן אסתר. לשינוג חנוך לאה בת אלינור, הילה בת אלינור, טליה בת שושנה, יונתן בן שושנה, יוסף חיים יקותיאל בן שרה חיה, ליאל בת אריס. ולהבדיל, לעל"ב מו"ר ר' עובדיה יוסף בן גוגריה זצוק"ל, חנינה בן שרה ז"ל, אבנר חי בן מלכה ז"ל, הרב אלעזר מרדכי בן רבקה ויצחק ז"ל, שושנה בת ישועה ע"ה.

Nekuda52@gmail.com

לא בכדי, הלל הזקן היה אומר "אם אין אני לי- מי לי" (אבות א,ד). וכמו שפירש רבינו יונה (שערי תשובה שער ב אות כו): "ביאור הדבר, אם האדם לא יעורר את נפשו מה יועילוהו המוסרים, כי אף על פי שנכנסים בלבו ביום שומעו, ישכחים היצר ויעבירים מלבבו... אכן צריך האדם בשומעו המוסר לעורר נפשו, ולשום הדברים אל לבו, ולחשוב בהם תמיד, ולא יסמוך על תוכחת המוכיח לבדו".

והכי נכון ובטוח- לפעול כמה שיותר מהר... כי לפעמים שניה אחת עושה את כל ההבדל, רגע אחד של פספוס זה כבר מאוחר מידי... וכמו שמספרים על יהודי ספרדי שנכנס להתפלל מנחה בבית כנסת של בני אשכנז. והנה, במקרה הם היו 'יקים' [אותם אלו שמקפידים על תפילה בזמן, מתי תתחיל "ומתי תגמר"]. היהודי פנה לגבאי ושאל אותו "רבנו, מתי תפילת מנחה? עכשיו?", ענה לו הגבאי "לא! עכשיו!!!".

קעת בואו ונראה מהי התוצאה של השתהות של 'רגע'... בעשרת ימי תשובה, שנת תשמ"ה, הלכו שני אנשים צעירים במדבר, בנגב, בין באר שבע לדימונה. הם ביצעו אימון לקבלת תואר "נווט מומחה". הנחיתו אותם בשעת לילה מאוחרת במדבר חשוך, בלילה בלי ירח, עם פנסים, מפות, מצפנים ומכשירי קשר. היה עליהם להגיע ליעד שנקבע מראש תוך פרק זמן מסוים.

בדרך, נתקלו לפתע בפסי רכבת. הם שמחו מאוד על התגלית, שכן הבינו כי זו הרכבת המובילה לדימונה ואם ילכו לאורכה, יוכלו להגיע ביתר קלות אל היעד. לאחר הליכה ממושכת, לאורך הפסים, החליטו השניים לנוח קמעה. אחד מהם רונן שמו, בן תשע עשרה וחצי, החליט להמתין בישיבה על פסי הרכבת, וחברו התיישב לידו, על סוללת העפר שבצד הפסים. הם המתינו מספר דקות ובינתיים עננה של עייפות גברה עליהם, לא יאומן כי יסופר, על שניהם נפלה תרדמה עזה... בשעה רבע לאחת בלילה, עברה במקום רכבת משא, שלושים וששה קרונות, מלאה בחומרי בנין: בלוקים, ברזלים, שקי חצץ ומלט. אורך הרכבת היתה ארוכה יחסית, ומשקלה נאמד במאות טונות. כשרכבת כזאת נוסעת, כל האדמה מסביב רועדת ברדיוס של מאות מטרים. אבל רונן ישן שינה עמוקה ולא מרגיש כלום. נהג הקטר, שהבחין מרחוק באדם השוכב על הפסים, בלם את הרכבת בעוצמה, אך כידוע, גם לאחר הבלימה הרכבת ממשיכה לנסוע עוד כברת דרך... השם ישמור ויציל! **הקטר צפר, צפירותיו באמת נשמעו למרחוק, אך רונן שקוע בשינה עמוקה, לא חל ולא זע.** הסוף היה כואב, חרדת אלוקים! אין צורך לתאר את שהתרחש... מוריי ורבותיי, מה ביקש הקטר מרונן? שיח קילומטר? לא! שיח מאה מטר? גם לא! הוא בסך הכל רצה שיח חצי מטר מהפסים! צופר הקטר סימן לרונן שיקום, שיתעורר "בן אדם! מה לך נרדם? קום קרא בתחנונים!", שיח טיפה מהפסים. כי אם רונן לא יתעורר ויזיז את עצמו לא יעזרו צפירות הרכבת האימתניים.

נתאר לעצמנו, תרחיש הגיוני, הרי גם ה'גמור' וה'סחוט' ביותר מעייפות, כשהיה שומע את צפירות הרכבת, היה מתעורר. אם כן, יכול להיות שרונן דוקא כן התעורר, וראה את הרכבת מתקרבת, אלא שזה היה כבר מאוחר, הוא היה מעורפל מהשינה ולא הבין מה מתרחש, הבין שצריך להימלט... אבל זה היה כבר מאוחר, שניה אחת של איחור... השופר, מעורר את כולנו, לפחות את אחינו... ומה הוא מבקש מאיתנו שנהפוך למלאכים? שנהיה מושלמים? לא ולא! השופר רוצה שנזח סנטימטר ממה שהיינו עד עכשיו, שלא נשאר באותה משבצת, שנראה התקדמות בעבודת השם... (דודר טוב)

הבעיה היא, שהרבה אנשים שומעים את השופר אך לא מגיבים לקולו... מדוע משלל שמותיו של ראש השנה, כ'יום הדין', 'יום הרת עולם', 'ראש השנה', התורה בוחרת לקרוא לו דוקא על שם תקיעת השופר, בשם "יום תרועה". בפרט, שכל התקיעות בשה"כ כרבע שעה מכלל היום?

הרב אברמסקי זצ"ל מברך כי הסיבה לכך היא, משום שמה שבדרך כלל בני אדם לוקחים איתם מכל היום הגדול הזה, היא ההתעוררות